KON TUM:
HIỆU QUẢ TỪ DỰ ÁN SẢN XUẤT HOA

ThS ĐOÀN TRỌNG ĐỨC
Giám đốc Trung tâm Ứng dụng khoa học và Chuyển giao công nghệ Sở KH&CN Kon Tum

Kon Plông là huyện miền núi nằm ở phía Đông Bắc tỉnh Kon Tum, ngoài tiềm năng về khoáng sản, du lịch sinh thái, Kon Plông còn có điều kiệu khí hậu, thổ nhưỡng rất phù hợp cho sản xuất các loại rau, hoa, quả xứ lạnh hoặc á nhiệt đới. Tuy nhiên những năm qua, việc sản xuất hoa tại Kon Plông còn mang tính tự phát, nhỏ lẻ, việc áp dụng các tiến bộ khoa học và công nghệ (KH&CN) còn nhiều hạn chế... dẫn đến năng suất, chất lượng hoa thấp và hiệu quả kinh tế không cao. Để khai thác hết tiềm năng, lợi thế vốn có và từng bước phát triển nghề trồng hoa theo hướng sản xuất hàng hóa, góp phần tăng thu nhập, ổn định đời sống người dân, Trung tâm Ứng dụng khoa học và Chuyển giao công nghệ Kon Tum đã thực hiện dự án "Ứng dụng tiến bộ KH&CN xây dựng mô hình sản xuất hoa chất lượng cao quy mô công nghiệp tại huyện Kon Plông, tỉnh Kon Tum" (thuộc Chương trình hỗ trợ ứng dụng và chuyển giao tiến bộ KH&CN phục vụ phát triển kinh tế - xã hội nông thôn và miền núi giai đoạn 2011-2015). Kết quả của dự án đã mang lại hiệu quả kinh tế - xã hội thiết thực cho địa phương.

Kon Plông được xác định là một trong ba vùng động lực phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Kon Tum; có tiềm năng lớn về du lịch sinh thái. Do có điều kiện khí hậu tương tự như Đà Lạt (Lâm Đồng), với nhiệt độ trung bình năm khoảng 20^{0}C, độ cao trung bình 1.200 m, nên Kon Plông có thể phát triển sản xuất các loại rau, hoa, quả xứ lạnh hoặc á nhiệt đới như Đà Lạt. Đây cũng là cửa ngõ phía Đông của tỉnh với quốc lộ 24 đi xuống các tỉnh/thành phố duyên hải Trung Bộ như Đà Nẵng, Quảng Nam, Quảng Ngãi là những thị trường có nhu cầu tiêu thụ nhiều nông sản xứ lạnh.

Hiện nay, nhiều loại hoa có giá trị kinh tế cao đã được nghiên cứu trồng khảo nghiệm và được xác định phù hợp với điều kiện sinh thái, thổ nhưỡng tại huyện Kon Plông. Tuy nhiên, việc sản xuất hoa hiện nay còn mang tính tự phát; chất lượng và giá trị do cây hoa mang lại còn thấp. Mặt khác, việc phát triển sản xuất còn nhỏ lẻ, chưa có điều kiện mở rộng do chưa có những mô hình ứng dụng công nghệ mới đem lại hiệu quả. Vì vậy, việc triển khai ứng dụng tiến bộ KH&CN nhằm phát triển các

Mô hình sản xuất hoa đồng tiền

Mô hình trồng hoa lily

mô hình nhân giống và sản xuất hoa theo quy mô công nghiệp là yêu cầu cấp thiết. Trước yêu cầu đó, thông qua Chương trình *"Hỗ trợ ứng dụng và chuyển giao tiến bộ KH&CN phục vụ phát triển kinh tế - xã hội nông thôn và miền núi giai đoạn 2011-2015"*, Trung tâm Ứng dụng khoa học và Chuyển giao công nghệ Kon Tum đã đề xuất và được Bộ KH&CN phê duyệt thực hiện dự án "*Ứng dụng tiến bộ KH&CN xây dựng mô hình sản xuất hoa chất lượng cao quy mô công nghiệp tại huyện Kon Plông, tỉnh Kon Tum"*.

Đến nay, sau 2 năm triển khai, với sự hỗ trợ của đơn vị chuyển giao công nghệ là Trung tâm Nghiên cứu và Phát triển Hoa cây cảnh (Viện Nghiên cứu Rau quả), dự án đã đạt được những kết quả đáng khích lệ, mở ra triển vọng lớn cho việc ứng dụng tiến bộ KH&CN vào sản xuất một số loài hoa có giá trị tại địa phương.

Một số kết quả nổi bật

Đào tạo, tập huấn và chuyển giao công nghệ

Đơn vị chủ trì đã phối hợp với đơn vị chuyển giao tổ chức chuyển giao, tiếp nhận 7 quy trình công nghệ; đồng thời đào tạo chuyên sâu cho các cán bộ kỹ thuật về kỹ thuật nhân giống bằng phương pháp nuôi cấy mô; kỹ thuật trồng, chăm sóc, điều khiển sinh trưởng, nở hoa của các giống hoa cúc, đồng tiền, lily, lan hồ điệp. Quá trình chuyển giao công nghệ đã gắn với công tác đào tạo, tập huấn cho đội ngũ kỹ thuật viên cơ sở, các hộ sản xuất. Kết quả, đã đào tạo được 5 kỹ thuật viên cơ sở và tập huấn kỹ thuật cho 180 nông dân.

Trong quá trình thực hiện dự án, cơ quan chuyển giao công nghệ và cơ quan chủ trì đã có sự phối hợp chắt chẽ trong việc tập huấn kỹ thuật, trong đó chú trọng hình thức hướng dẫn học viên thực hành trực tiếp trên mô hình, qua đó giúp học viên nắm vững kỹ thuật để áp dụng. Ngoài ra, thông qua hội nghị đầu bờ, các quy trình công nghệ được khẳng định bằng kết quả thực hiện các mô hình đã được phổ biến, nhân rộng.

Nhìn chung, kết quả chuyển giao công nghệ đã đạt được mục tiêu đề ra. Quy trình kỹ thuật được xây dựng và chuyển giao phù hợp với trình độ sản xuất của người dân. Việc chuyển giao công nghệ luôn được gắn với đào tạo, tập huấn; gắn với tổ chức thực hiện các mô hình.

Xây dựng các mô hình

Trên cơ sở các quy trình công nghệ được chuyển giao, dự án đã tổ chức xây dựng 7 mô hình, gồm 3 mô hình nhân giống bằng nuôi cấy mô (đã sản xuất được 5.000 cây lan hồ điệp, 10.000 cây đồng tiền, 200.000 cây giống hoa cúc); 4 mô hình sản xuất hoa thương phẩm (mô hình hoa cúc quy mô diện tích gần 0,8 ha - 200.000 cây, mô hình hoa lily 1.000 m^2 - 15.000 cây, mô hình hoa đồng tiền 1.000 m^2 - 10.000 cây, mô hình hoa lan hồ điệp 22.500 cây).

Hiện nay, các quy trình công nghệ nhân giống, sản xuất hoa thương phẩm đã được hoàn chỉnh, bổ sung phù hợp với thực tiễn sản xuất ở địa phương. Cơ quan chủ trì đã tiếp nhận và làm chủ các quy trình công nghệ. Nhìn chung, các mô hình phù hợp với điều kiện khí hậu, đất đai vùng dự án và đem lại hiệu quả.

Hiệu quả kinh tế - xã hội

Tính toán sơ bộ cho thấy, mô hình sản xuất hoa lily với 5.000 củ lily giống cho lợi nhuận 35-50 triệu đồng; mô hình sản xuất hoa cúc sau 3-4 tháng cho lợi nhuận 100-130 triệu đồng/ha; mô hình sản xuất hoa đồng tiền (10.000 cây/1.000 m^2) năm thứ nhất cho lợi nhuận 15 triệu đồng, năm thứ hai cho lợi nhuận khoảng 70 triệu đồng; mô hình sản xuất hoa lan hồ điệp tính cho 10.000 cây giống kích cỡ bầu 2,5 cm, sau 12 tháng chăm sóc, sau khi trừ chi phí thì thu được lợi nhuận 150-180 triệu đồng. Đối với mô hình nhân giống, sau gần 2 năm triển khai, tính toán cho thấy lợi nhuận thu được là 73 triệu đồng.

Về hiệu quả xã hội có thể thấy rõ nhất là, thông qua dự án đã tạo dựng cơ sở vật chất kỹ thuật cho công nghiệp hoá, hiện đại hóa nông nghiệp nông thôn; đào tạo được đội ngũ cán bộ kỹ thuật và nông dân tại địa phương có khả năng tiếp cận các kỹ thuật mới để áp dụng vào sản xuất; từng bước thay đổi tập quán sản xuất hoa theo hướng công nghiệp, công nghệ cao. Kết quả dự án là cơ sở để chuyển đổi cơ cấu cây trồng, phát triển vùng chuyên canh hoa. Dự án cũng đã góp phần tích cực trong việc làm đẹp cảnh quan môi trường, thúc đẩy phát triển du lịch sinh thái tại địa phương.

Hiện nay, các mô hình của dự án đang được duy trì và nhân rộng không những tại địa bàn triển khai dự án mà còn ở một số huyện khác trong tỉnh. Tại huyện Kon Plông đã có nhiều doanh nghiệp, hộ gia đình đầu tư, mở rộng quy mô sản xuất đáp ứng nhu cầu tiêu thụ hoa trong dịp Tết Nguyên đán sắp tới ■